

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt torsdag den 4. juni 2026

Sag BS-60197/2025-HJR

A
(advokat Michael Anker Transø Schultz)

mod

Aros Forsikring - Gensidigt Forsikringsselskab
(advokat Jesper Ravn)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Aarhus den 15. april 2025 (BS-54379/2023-ARH) og af Vestre Landsrets 16. afdeling den 30. september 2025 (BS-22690/2025-VLR).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Poul Dahl Jensen, Ole Hasselgaard og Søren Højgaard Mørup.

Påstande

Kærende, A, har nedlagt påstand om, at landsrettens dom ophæves, og at sagen hjemvises til landsretten til realitetsbehandling.

Indkærede, Aros Forsikring – Gensidigt Forsikringsselskab, har påstået stadfæstelse af landsrettens dom om afvisning af anke til landsretten.

Sagsfremstilling

A og hans tidligere ægtefælle B ejede ejendommen X-vej ..., Y-by. Ejendommen brændte den 10. juni 2020. Ejendommen var brandforsikret hos Aros Forsikring.

Den kriminaltekniske erklæring om branden konkluderede, at branden var startet ved antændelse af brandbart materiale med åben flamme under anvendelse af brandbar væske som accelerator. Om arnested konkluderedes, at der efter al

sandsynlighed er et arnestedsområde i hele hovedbygningen og et arnestedsområde i det midterste lejemåls køkken og soveværelse.

Politiet indstillede sin efterforskning den 15. december 2020 med den begrundelse, at den ikke havde ført til en identificering af gerningspersonen.

Den 2. november 2022 afsagde Ankenævnet for Forsikring en kendelse, hvorved nævnet fandt, at Aros Forsikring havde løftet sin bevisbyrde for, at der ikke forelå en dækningsberettiget forsikringsbegivenhed. Klagenævnet lagde væsentlig vægt på, at branden var påsat uden tegn på indbrud, samt på As økonomiske vanskeligheder og salgsbestræbelser på tidspunktet for branden.

Efterfølgende anlagde A sag mod Aros Forsikring, idet han gjorde gældende, at branden var en forsikringsdækket begivenhed. Ved dom afsagt af Retten i Aarhus den 15. april 2025 blev Aros Forsikring frifundet. I begrundelsen er anført bl.a.:

”Spørgsmålet om en dækningsberettigende forsikringsbegivenhed

Den 10. juni 2020 efter midnat opstod der brand i B og As ejendom, X-vej ..., og der er derfor som udgangspunkt sket en forsikringsbegivenhed. Det er herefter forsikringsselskabet, der skal fremlægge sådanne oplysninger, at der er grundlag for at statuere, at der ikke foreligger en dækningsberettigende skade.

Efter de brandtekniske oplysninger om årsagen til branden lægger retten til grund, at branden var påsat ved ”antændelse af brandbart materiale med åben flamme under anvendelse af brandbar væske som accelerator”.

Af politirapporten fra ”1. vogn på gerningsstedet” fremgår, at vinduerne på bagsiden af huset var åbne i toppen, og at der var ødelagt en rude indefra og ud. Der blev fundet flere reservedunke med brandbar væske og uden låg forskellige steder inde i ejendommen, og der lugtede af motorbenzin ved politiets ankomst. As nabo, som anmeldte branden, oplyste ifølge afhøringsrapporten, at hun hørte et brag, gik ud og derefter hørte hun glas, der blev knust. Hun konstaterede kort efter, at der var høje flammer op af taget i As ejendom. Hun så hverken personer eller biler forlade stedet omkring braget, eller da ilden blev synlig.

Den 10. juni 2020 havde ejendommen været til salg i nogen tid. Den 19. maj 2020 var Nykredit indtrådt i Totalkredits fordring og panteret på ejendommen, og ifølge Nykredits oplysninger til politiet havde Nykredit fastholdt, at lånet til brug for ejendommen skulle opsiges, og As konto var spærret af inkasso.

B har ifølge politiets afhøringsrapport bl.a. forklaret, at Nykredit havde varslet tvangsauktion, og den 5. maj 2020 havde hun og A modtaget brev fra Nykredit om, at det skyldige beløb på 1,4 mio. kr. skulle betales inden 3 uger. Hun har efter det anførte endvidere oplyst, at der tirsdag

– dagen før branden - var modtaget et købstilbud på 1,65 mio. kr. for ejendommen, som A ikke var begejstret for, og han havde sagt, at han ville vende tilbage i løbet af et par dage. Senere har hun ifølge politiets afhøringsrapport forklaret, at A angiveligt skulle have omtalt muligheden for at brænde huset ned for at få forsikringspengene eller omdanne huset til bordel.

Herefter og efter bevisførelsen i øvrigt lægger retten til grund, at A, der var blevet opsagt fra sit arbejde kort før branden, havde betydelige økonomiske vanskeligheder, og at ejendommen havde været til salg i nogen tid uden at der var opnået et tilfredsstillende købstilbud på tidspunktet for branden.

Ifølge politiets afhøringsrapport af C havde A bedt C flytte fra ejendommen inden den 1. juni 2020, uden hun vidste hvorfor.

Forsikringselskabet har søgt forhold, der kan have betydning for bedømmelsen af begivenheden nærmere belyst, herunder ved fremsættelse af provokationer under sagen. Disse ses ikke besvaret.

På denne baggrund og efter en samlet vurdering af de foreliggende oplysninger, finder retten det godtgjort, at der ikke foreligger en dækningsberettigende skade i forhold til A, og Aros Forsikring har derfor også været berettiget til at afvise at yde ham erstatning.

Forsikringselskabets frifindelsespåstand tages derfor til følge.”

A ankede dommen til Vestre Landsret og gentog for landsretten sine påstande og anbringender. Han ønskede for landsretten at føre fire nye vidner, nemlig to ejendomsmæglere involveret i salgsbestræbelserne forud for branden, en yderligere byggesagkyndig og den efterforskende politibetjent.

Aros Forsikring nedlagde for landsretten principal påstand om afvisning af ankesagen efter retsplejelovens § 368 a.

Efter parternes skriftveksling afsagde Vestre Landsret dom den 30. september 2025. I begrundelsen er anført følgende:

”Det følger af forsikringsaftalelovens § 18, stk. 1, at et forsikringselskab kan afvise at dække en forsikringsbegivenhed som f.eks. en husbrand, hvis forsikringselskabet kan løfte bevisbyrden for, at forsikringstager forsætligt har fremkaldt begivenheden.

Byretten har efter en samlet vurdering fundet det godtgjort, at Aros Forsikring - Gensidigt Forsikringselskab har været berettiget til at afvise at dække husbranden og dermed As tab. Ankenævnet for Forsikring var kommet frem til det samme resultat i dets kendelse af 2. november 2022.

Ved vurderingen har byretten lagt vægt på navnlig, at A havde økonomiske vanskeligheder, herunder at banken varslede tvangsauktion over ejendommen, der havde været til salg i nogen tid, samt at der ifølge politiets efterforskning var tale om en påsat brand, hvilket A ifølge Bs forklaring til politiet angivelig skulle have omtalt som en mulighed for at få udbetalt forsikringspenge, ligesom A i tiden op til branden havde bedt en lejer om at fraflytte ejendommen uden nærmere begrundelse herfor.

For landsretten har A gjort de samme synspunkter gældende som for byretten. Det er endvidere oplyst, at bevisførelsen i ankesagen vil bestå af supplerende partsforklaring og supplerende forklaring fra vidnet ..., der også afgav forklaring under byrettens behandling af sagen, samt vidneforklaringer fra to ejendomsmæglere og én byggesagkyndig. A har desuden fremlagt nye bilag, herunder en salgsannonce, et kontoudtog og nogle fotos af huset.

Efter en gennemgang af sagens dokumenter, processkrifter og de forklaringer, der blev afgivet i byretten, er landsretten enig i byrettens vurdering såvel med hensyn til sagens beviser som til de retlige spørgsmål i sagen, og landsretten finder ikke, at bevisførelsen i ankesagen kan ændre herved. For så vidt angår de fremlagte kontoudtog bemærkes, at disse ikke over for de øvrige oplysninger i sagen, herunder om kravet fra Nykredit på ca. 1,4 mio. kr. vedrørende byggekontoen, der skulle betales inden 3 uger, kan føre til en anden vurdering. Det må således fortsat lægges til grund, at A havde betydelige økonomiske vanskeligheder.

Der er herefter ikke udsigt til, at sagen vil få et andet udfald end i byretten, og da der ikke i øvrigt er grunde, som taler for, at sagen skal behandles i to instanser, afviser landsretten sagen i medfør af retsplejelovens § 368 a."

Anbringender

A har anført navnlig, at betingelserne for afvisning af anken i medfør af retsplejelovens § 368 a ikke var opfyldt. Afvisning efter retsplejelovens § 368 a forudsætter, at det kan lægges til grund, at behandling af sagen i 2. instans ikke kan føre til et andet udfald, og at der ikke er forhold, der i øvrigt taler for to-instansbehandling. Bestemmelsen er en undtagelse til det faste princip om adgang til behandling af en sag i to instanser, og afvisning kan derfor kun ske ved en klar og sikker vurdering af de samme beviser som 1. instans – ikke ved en forhåndsbedømmelse af nye beviser. Han har i anken påberåbt sig nye og konkrete beviser, der direkte modbeviser de meget spekulative indicier, der bar byrettens dom.

Byrettens dom hviler på en samlet indicievurdering. Sådanne sager er i sig selv mindre egnede til afvisning, når anken omfatter nye beviser for centrale dele af vurderingen. En sådan indicievurdering er ofte afhængig af umiddelbar bevisførelse, forklarings sammenhæng og muligheden for at afprøve alternative forklaringer.

Landsretten fastholdt i sin afvisning, at han skulle have "betydelige økonomiske vanskeligheder". Han har i anken anført beviser, der kan medføre en anden vurdering af hans økonomiske situation. De fremlagte kontoudtog og årsopgørelser viser hans løbende likviditet, og ejendomsmæglernes vidneforklaring for landsretten skal belyse, om salget var realistisk og til hvilken pris, samt hvilken interesse boligen havde i markedet.

Det samme gælder for de forhold vedrørende branden, som byretten lagde vægt på. Han havde varslet yderligere vidneførsel af byggesagkyndige og fremlagt yderligere fotodokumentation. I en sag, hvor retten drager slutninger af fysiske forhold på stedet, er sagkyndig belysning ofte nødvendig for at kunne vurdere, om indiciene reelt peger i én retning, eller om der foreligger saglige, alternative forklaringer, som svækker bevisværdien. Når sådanne sagkyndige forklaringer er varslet, kan de ikke afskæres ved en afvisning, medmindre det er åbenbart, at de er uden betydning.

Landsretten har i sin begrundelse for afvisningen alene forholdt sig til kontouttogene, men ikke til de øvrige nye beviser i anken. Når afvisningen efter § 368 a beror på, at der ikke er udsigt til et andet udfald, må det kunne efterprøves, at retten faktisk har taget stilling til den bevisførelse, anken hviler på.

Sagen bør også vurderes efter sin betydning og karakter. Den vedrører et betydeligt krav og et tab af hans hjem, og den indebærer, at han afskæres fra erstatning på et grundlag, som i sin konsekvens svarer til en civilretlig tilskrivning af forsætlig skadeforvoldelse. Det er et særdeles indgribende resultat. Hertil kommer den bredere problemstilling om, hvor langt et forsikringssselskab kan nå med en indiciebaseret bevisførelse i husbrandssager, hvor beviset i høj grad består af indirekte momenter, og hvor den strafferetlige efterforskning end ikke har ført til sigtelse. Endelig rejser sagen et processuelt spørgsmål om rækkevidden af processuel skadevirkning, når påståede dokumentmangler afhjælpes ved fremlæggelse af fuldstændigt materiale i anken.

Aros Forsikring – Gensidigt Forsikringssselskab har anført navnlig, at det forhold, at sagen i væsentligt omfang beror på bevisførelsen og en bevisvurdering, ikke i sig selv medfører, at landsretten er afskåret fra at anvende retsplejelovens § 368 a, jf. herved UfR 2016.1145 H.

A har i ankestævningen ikke angivet påstande eller anbringender, der reelt afviger fra det, der blev anført for byretten. Han gjorde i ankestævningen alene et anbringende gældende om, at byretten havde foretaget en forkert bevisvurdering af betydningen af politiets henlæggelse af den strafferetlige efterforskning. A har først ved ansøgningen til Procesbevillingsnævnet og for Højesteret varslet bevisførelse ved vidneafhøring af den efterforskende politibetjent. Det må have

formodningen imod sig, at en politibetjent får tilladelse til vidneafhøringen, jf. retsplejelovens § 169.

De byggesagkyndige vidner, som A har varslet, kan heller ikke tillades ført af landsretten, idet bevisførelse om brandslukningen eller skaden på ejendommen må ske ved syn og skøn, hvilket der ikke blev anmodet om for byretten eller i ankestævningen for landsretten.

A har i øvrigt ikke i ankestævningen besvaret de for byretten fremsatte provokationer på trods af, at byretten anfører forholdet direkte i dommens præmisser.

Både Ankenævnet for Forsikring, byretten og landsretten har i overensstemmelse med sagens brandtekniske oplysninger lagt til grund, at branden var påsat ved anvendelse af brandbar væske. Konklusionen støttes også af politiets konstatering af, at der blev fundet flere reservedunke uden låg med brandbar væske flere steder i ejendommen, og at det lugtede kraftigt af motorbenzin.

Det kan ligeledes lægges til grund, at betjentene i den første politivogn på stedet bemærkede, at vinduerne på bagsiden af huset var åbne i toppen, og at der var ødelagt en rude indefra. Ejendommen havde på skadestidspunktet været under salg i en længere periode, og Nykredit var den 19. maj 2020 indtrådt i Totalkredits panteret i ejendommen. Nykredit havde opsagt byggelånet, og As konto var spærret på grund af inkasso-inddrivelse. Hans ekshustru har til politiet forklaret, at Nykredit havde varslet tvangsauktion og opsagt byggelånet til indfrielse den 5. maj 2020. Ekshustruen har i øvrigt til politiet forklaret, at de dagen før branden modtog et købstilbud på 1,65 mio. kr., som han ikke var tilfreds med, ligesom A skulle have udtalt, at enten skulle huset brændes ned for forsikringspengene, eller også skulle huset omdannes til bordel. Han var blevet opsagt fra sit arbejde kort tid før branden og var som nævnt i økonomiske vanskeligheder på grund af Nykredits krav om indfrielse. På trods heraf og uden nogen nærmere begrundelse og varsel anmodede han ejendommens lejere om at fraflytte ca. en uge før branden, selv om han dermed gik glip af en lejeindtægt.

Sagen har desuden ikke væsentlig betydning for A, idet han ikke eller alene i begrænset omfang har retlig interesse i prøvelse af byrettens dom. Nykredit som panthaver blev indfriet efter forhandling, og et eventuelt krav på kontanterstatning fra A i anledning af branden på ejendommen må anses for bortfaldet ved den til panthaver aftalte kontanterstatning. En anke vil alene omhandle et spørgsmål om dækning for indbo, der er blevet vurderet til ca. 40-45.000 kr.

Højesterets begrundelse og resultat

Kæresagen vedrører anvendelsen af bestemmelsen i retsplejelovens § 368 a, hvorefter landsretten kan afvise at behandle en sag i 2. instans, hvis der ikke er udsigt til, at sagen vil få et andet udfald end i byretten, og sagen ikke er af principiel karakter, eller andre grunde i øvrigt taler for, at sagen skal behandles af landsretten.

Det fremgår af forarbejderne til retsplejelovens § 368 a, at en ankesag ikke bør afvises af landsretten, hvis det ikke umiddelbart forekommer åbenbart, at der ikke er udsigt til, at sagen vil få et andet udfald end i byretten, hvis sagen indeholder principielle problemstillinger, eller hvis sagen f.eks. har særlig betydning for parterne, jf. senest Højesterets kendelse af 25. oktober 2024 (UfR 2025.116).

Den afviste ankesag angår, om A har krav på forsikringsdækning for en brand på sin ejendom den 10. juni 2020. Aros Forsikring – Gensidigt Forsikringselskab har nægtet dækning og gjort gældende, at A forsætligt fremkaldte branden. Ved byrettens dom af 15. april 2025 blev Aros Forsikring frifundet.

Højesteret finder, at det som udgangspunkt har en sådan betydning at blive dømt i en forsikrings sag om forsætlig fremkaldelse af brand på en ejendom, at afvisning af den dømtes anke efter retsplejelovens § 368 a kun kan finde sted, hvis der foreligger særlige omstændigheder.

I nærværende sag finder Højesteret, at der ikke foreligger særlige omstændigheder, der kan begrunde afvisning efter § 368 a og dermed fravigelse af udgangspunktet om ret til behandling i to instanser i en sag af den her omhandlede karakter. Højesteret ophæver derfor landsrettens dom og hjemviser sagen til behandling ved landsretten.

THI BESTEMMES:

Landsrettens dom ophæves, og sagen hjemvises til behandling ved landsretten.

Ingen af parterne skal betale kæresagsomkostninger for Højesteret til den anden part.